

DAHEIM BETREUT

Rechte und Pflichten: Was selbstständige Personenbetreuerinnen und Personenbetreuer unbedingt wissen sollten! / **Drepturi și obligații:** Ce trebuie neapărat să știe asistenții personali independenți!

Práva a povinnosti: Čo by mali bezpodmienečne vedieť samostatne zárobkovo činné opatrovatel'ky a opatrovatelia! / **Jogok és köteleességek:** Amit egy önálló személyi gondozónak feltétlenül tudnia kell!

*Zuhause ist's
am schönsten.*
www.daheimbetreut.at

Fachgruppenobfrauen / Fachgruppenobmänner

Președinte grupuri profesionale / Președinți grupuri profesionale
Vedúce/vedúci odborných sekcií
A szakértő csoportok elnökei

Burgenland
Fachgruppenobmann
Ing. Mag. Harald Zumpf

Kärnten
Fachgruppenobfrau
Irene Mitterbacher

Niederösterreich
Fachgruppenobmann
Robert Pozdena

Oberösterreich
Fachgruppenobfrau
Mag. Dr. Viktoria Tischler

Salzburg
Fachgruppenobmann
DI Günter Schwiefert

Steiermark
Fachgruppenobmann
Andreas Herz, MSc

Tirol
Fachgruppenobmann
Bernhard Moritz, MSc

Vorarlberg
Fachgruppenobfrau
KommR Susanne Rauch-Zehetner

Wien
Fachgruppenobmann
Mag. Harald Janisch

Imagewandel verpflichtet

Lange Zeit haftete Betreuung zu Hause das Image einer Notlösung an. Mittlerweile ist es Ihnen und uns als Ihrer Interessenvertretung in der Fachgruppe Personenberatung und Personenbetreuung in unserem Bundesland sowie im österreichweiten Fachverband gelungen, das Image selbstständiger Personenbetreuung – ja, das dürfen wir mit Stolz behaupten – um 180 Grad zu drehen. Ihnen durch ihre engagierte Arbeit und Ihre Empathie für die vielen Tausend betreuungsbedürftigen Menschen, die Sie betreuen – Menschen, die auf Ihre Unterstützung angewiesen sind, wenn ihnen das ermöglicht werden soll, was sie sich am sehnlichsten wünschen: zu Hause in vertrauter Umgebung zu bleiben. Und uns, indem wir alles daransetzen, eine breite Öffentlichkeit von Bedeutung und Wert Ihrer Arbeit zu informieren und Sie gleichzeitig dabei zu unterstützen, Ihrer Tätigkeit auch tatsächlich unter den bestmöglichen Voraussetzungen nachgehen zu können. Doch dieses gute Image verpflichtet uns auch: weiterzuarbeiten, nicht nachzulassen, noch besser zu werden. In diesem Sinne wünsche ich Ihnen ein erfolgreiches und glückliches Jahr 2019.

SCHIMBAREA IMAGINII OBLIGATORIE

Mult timp, îngrijirea la domiciliu a avut imaginea unei soluții de urgență. Între timp, dumneavoastră și noi, în calitate reprezentanți ai intereselor dumneavoastră în grupul profesional „Consiliere persoane și îngrijire și asistență pentru persoane” din landul nostru federal, precum și în cadrul asociației profesionale din toată Austria, am reușit să transformăm imaginea serviciilor independente de îngrijire și

asistență pentru persoane - da, putem afirma acest lucru cu mândrie - la 180 de grade. Dumneavoastră, prin munca dedicată și empatia dumneavoastră pentru miile de oameni care au nevoie de îngrijire - oameni care depind de sprijinul dumneavoastră pentru a li se permite ceea ce își doresc cel mai arzător: să rămână acasă, într-un mediu familiar. Și nouă, făcând tot ce ne stă în putere pentru a informa publicul larg cu privire la importanța și valoarea muncii dumneavoastră, în același timp sprijinindu-vă să vă desfășurați activitatea efectiv în cele mai bune condiții posibile. Însă această imagine bună ne obligă, de asemenea: să continuăm să lucrăm, să nu scădem calitatea, să devenim și mai buni. În acest sens, vă urez un an de succes și fericit în 2019.

ZMENA IMIDŽU POVINNÁ

Dlhý čas si opatrovanie v domácom prostredí zachovávalo imidž núdzového riešenia. Medzičasom sa vám a nám ako zástupcom záujmov v odbornej skupine „Personenberatung und Personenbetreuung“ v našej spolkovkej krajine ako aj v ostatných odborných spolkoch po celom Rakúsku podarilo zmeniť imidž opatrovania osôb samostatne zárobkovo činnými osobami o 180 stupňov - to tvrdíme s hrdosťou. Vám, vďaka vašej odhodlanej práci a empatii voči tisícakm opatrovaných osôb, o ktoré sa staráte - ľudí, ktorí sú odkázaní na vašu pomoc, ak im chceme umožniť to, po čom najviac túžia: zostať doma v dôverne známom prostredí. A nám tým, že robíme všetko, čo je v našich silách, aby sme informovali širokú verejnosť o význame a hodnote vašej práce a súčasne vás podporovali v tom, aby ste svoju prácu skutočne mohli vykonávať za čo najlepších podmienok. Ale tento

dobrý imidž nás zaväzuje aj k tomu, aby sme pokračovali v našej práci a nezľavili z nárokov byť ešte lepšími. V tejto súvislosti vám prajem úspešný a šťastný rok 2019.

A SZÜKSÉGES ARCULTVÁLTÁS

Hosszú ideig a házi gondozásról a vészhelyzeti megoldás képe élt a köztudatban. Büszkén jelenthetjük, hogy időközben Önnek és nekünk, az Ön személyi gondozási szakmai csoporton belüli, tartományi és Ausztrián belüli érdekképviselőtének sikerült 180 fokos fordulatot hozni az önálló személyi gondozás megítélésében. Önnek az áldozatos munkája és a személyi gondozásra szorulóknak ezrei iránti empátiája révén – olyan személyek esetében, akik az Ön segítségére kell, hogy támaszkodjanak ahhoz, hogy a legfőbb kívánságuk teljesülhessen, és otthon, a megszokott körülményeik között maradhassanak. Nekünk pedig azzal, hogy minden erőnkkel dolgozunk rajta, hogy minél szélesebb nyilvánossággal ismerttessük meg munkája jelentőségét és értékét, valamint hogy tevékenységét a lehető legjobb körülmények között végezhesse. A kialakult kedvező kép azonban egyúttal arra is kötelez bennünket, hogy töretlen elkötelezettséggel folytassuk a munkát, és még jobbak legyünk. Ebben a szellemben kívánok Önnek sikeres és boldog 2019-es évet.

Robert Pozdena
Fachgruppenobmann
Președintele grupului profesional
Predseda odbornej skupiny
szakcsoport elnök

Unterstützung bei Ihrer Tätigkeit

Der Fachgruppe „Personenberatung und Personenbetreuung“ in der Wirtschaftskammer obliegt es, Ihre beruflichen Interessen auf der Ebene des Bundeslandes, in dem Sie als selbstständige Personenbetreuerinnen und Personenbetreuer tätig sind, zu vertreten. Vorrangige Aufgaben sind dabei die klassische Interessenvertretung und die Bewusstseinsbildung für gesellschaftliche Bedeutung und Unverzichtbarkeit der Leistungen, die Sie erbringen, etwa durch regelmäßige Beiträge in Medien.

Zusätzlich bieten wir Ihnen aber auch ein breites Spektrum von Informationsmöglichkeiten und Serviceleistungen. Sie durch Service und Information bei Ihrer Tätigkeit zu unterstützen, betrachten wir als eine unserer wichtigsten Funktionen. Warum uns das so wichtig ist? Ganz einfach: weil wir Ihnen damit

den Rücken für Ihre so wichtige Aufgabe freihalten wollen – sich um die Menschen zu kümmern, die sich Ihnen zur Betreuung anvertraut haben bzw. Ihnen anvertraut wurden. Dazu, dass Sie diese ebenso wichtige wie sensible Dienstleistung in höchstmöglicher Qualität erbringen können, soll auch dieses Magazin beitragen, das mit dieser Ausgabe bereits zum dritten Mal über ganz Österreich hinweg erscheint.

In dieser Ausgabe finden Sie zum Beispiel Beiträge über die Rechte und Pflichten, die Sie als selbstständige Personenbetreuerinnen und Personenbetreuer im Rahmen der gewerblichen Standesregeln haben, und – ganz wichtig, wenn es um die korrekte Erbringung Ihrer Leistung geht – über die „Übertragung“ (Delegation) ärztlicher und pflegerischer Tätigkeiten. Damit Sie auf der sicheren Seite sind.

SPRIJIN ÎN ACTIVITATEA DUMNEAVOASTRĂ

Este datoria grupului profesional „Consiliere persoane și îngrijire și asistență pentru persoane” din cadrul Camerei de Comerț să reprezinte interesele dumneavoastră profesionale la nivelul landului federal în care vă desfășurați activitatea în calitate de asistent personal independent. Sarcinile prioritare pentru aceasta sunt reprezentarea clasică a intereselor și creșterea nivelului de conștientizare a importanței și indispensabilității sociale a serviciilor pe care le prestați, de exemplu, prin contribuții regulate în mass-media. În plus, vă oferim și o gamă largă de informații și servicii.

Să vă sprijinim în activitatea dumneavoastră prin intermediul serviciilor și

informațiilor considerăm că este una dintre cele mai importante funcții ale noastre. De ce este acest lucru atât de important pentru noi? Destul de simplu: pentru că dorim să vă păstrăm astfel pentru sarcina dumneavoastră atât de importantă - să aveți grijă de persoanele care vi s-au încredințat singure sau care v-au fost încredințate pentru îngrijire. La furnizarea de către dumneavoastră a acestui serviciu pe cât de important, pe atât de sensibil, oferind cea mai înaltă calitate posibilă, trebuie să contribuie, de asemenea, această revistă, care apare cu această ediție deja pentru a treia oară în toată Austria.

De exemplu, în această ediție veți găsi articole despre drepturile și obligațiile pe care le aveți în calitate de asistent personal independent în cadrul normelor de conduită profesională comerciale și - foarte important atunci când este vorba despre furnizarea corectă a serviciului dumneavoastră - despre „transferul” (delegarea) activităților medicale și de asistență medicală. Pentru ca dumneavoastră să fiți în siguranță.

PODPORA PRI VAŠEJ ČINNOSTI

Odborná skupina „Personenberatung und Personenbetreuung“ v Hospodárskej komore má za úlohu zastupovať vaše profesijné záujmy na úrovni spolkovej krajiny, v ktorej vykonávate činnosť nezávislého opatrovateľa alebo nezávislej opatrovateľky. Prioritnými úlohami je pritom klasické zastupovanie záujmov a vytváranie povedomia o spoločenskom význame a nevyhnutnosti poskytovaných služieb, napríklad aj prostredníctvom pravidelných príspevkov v médiách. Samozrejme, ponúkame vám aj široké spektrum informácií a služieb.

To, že vás vo vašej činnosti podporujeme servisom a informáciami, považujeme za jednu z našich najdôležitejších funkcií. Prečo je to pre nás také dôležité? Jednoducho preto, že vás chceme chrániť pri plnení takej dôležitej úlohy akou je starostlivosť o ľudí odkázaných na pomoc, ktorí vám boli zverení. K tomu, aby ste tieto dôležité a citlivé

služby mohli poskytovať v najvyššej možnej kvalite, by mal prispieť aj tento časopis, ktorý sa týmto vydaním objavuje v Rakúsku už po tretíkrát.

V tomto vydaní napríklad nájdete články o právach a povinnostiach, ktoré máte ako samostatne zárobkovo činné osoby podľa pravidiel Kódexu profesionálneho správania a - čo je najdôležitejšie, pokiaľ ide o korektné poskytovanie služieb - o „prenose” (delegovaní) lekárskech a ošetrovateľských činností. Takže s nami môžete mať pocit istoty.

TÁMOGATÁS A TEVÉKENYSÉGÉHEZ

Az iparkamarai „személyi tanácsadással és személyi gondozással” foglalkozó csoport feladata az Ön szakmai érdekeinek képviselete a szövetségi tartományok szintjén, ahol Ön önálló személyi gondozóként tevékenykedik. Az elsődleges feladatok közé tartozik a klasszikus érdekképviselet és az Ön által nyújtott szolgáltatások társadalmi jelentőségének és nélkülözhetetlenségének tudatosítása, például a médiában való rendszeres megjelenés révén. Emellett széleskörű tájékoztatást és szolgáltatásokat is kínálunk Önnek.

gének tudatosítása, például a médiában való rendszeres megjelenés révén. Emellett széleskörű tájékoztatást és szolgáltatásokat is kínálunk Önnek.

Az egyik legfontosabb feladatunk, hogy segítséget nyújtsunk Önnek a munkájában szolgáltatásaink és az általunk nyújtott tájékoztatás révén. Miért ilyen fontos ez számunkra? Egyszerűen: mert támogatni szeretnénk, hogy elláthassa ezt a rendkívül fontos feladatát, és gondoskodhasson az Ön szakértelmére és személyére bízott emberekről. Ausztria-szerte immár harmadszor megjelenő magazinunk is igyekszik hozzájárulni ahhoz, hogy Ön ezt a fontos és bizalmas szolgáltatást a lehető legmagasabb színvonalon nyújthassa.

Ebben a kiadásban például a szakmai szabályok keretében az Önre önálló személyi gondozóként vonatkozó jogokkal és kötelezettségekkel, valamint - a szolgáltatása megfelelő nyújtásához nagyon fontos - orvosi és gondozói tevékenységek „átadásával” (delegálásával) kapcsolatos cikkeket találhat. Jobb biztosra menni!

Weihnachten in Österreich

Christbaum, Glöckchen, Kekse & Co.: So wird in Österreich Weihnachten gefeiert.

Weihnachten, das Fest der Geburt Jesu Christi im Stall zu Bethlehem. Heute ist Weihnachten aber auch das Fest der Liebe, der Familie, des Schenkens. Zu Weihnachten treffen sich die Familien, um gemeinsam den Heiligen Abend (24. Dezember) zu feiern: Es wird festlich gespeist, bevor sich die Familie um den geschmückten Christbaum versammelt. Zuvor wurden die Kerzen entzündet und mit dem Glöckchen zur Bescherung gerufen. Gemeinsam werden Weihnachtslieder gesungen, ein Familienmitglied liest die Weihnachtsgeschichte aus der Heiligen Schrift vor, schließlich wünschen sich die Familienmitglieder eine frohes Fest und überreichen einander die Geschenke, die bereits, wunderschön verpackt, unter dem geschmückten Christbaum gelegen waren. Danach wird zu Keksen, vielleicht auch einem Glas Wein gemächlich geplaudert. Und viele besuchen anschließend noch die Christmette bzw. Mitternachtsmette, die allerdings in vielen Kirchen nicht mehr um Mitternacht, sondern schon ein bisschen früher beginnt. Auch die beiden folgenden Tage, der Christtag (25. Dezember) und der Stefanitag (26. Dezember), stehen zumeist noch ganz im Zeichen der Familien. So besuchen etwa erwachsene Kinder an diesen Tagen mit ihren Familien häufig ihre Eltern.

Schon der Advent mit den vier Adventwochenenden ist von Vorbereitungen auf das Fest und vorweihnachtlicher Stimmung geprägt. An den Advent-

sonntagen wird eine Kerze des Adventkranzes nach der anderen entzündet. Die Adventstimmung verleiht den kurzen Tagen, an denen es am Nachmittag schon so früh dunkel wird, einen besonderen Zauber. Weihnachtsbeleuchtungen und Adventmärkte locken die Menschen in die Straßen und auf die Plätze, in den Geschäften herrscht vorweihnachtlicher Trubel, überall sind schon Weihnachtslieder zu hören, Christbäume funkeln um die Wette, der Duft von Bratäpfeln, Glühwein und Punsch liegt in der Luft. In den Kirchen und in Ausstellungen erinnern Krippen an die Umstände der Geburt Christi. Auch private Krippen werden ausgepackt und aufgestellt. Ein Türchen nach dem anderen des Adventkalenders wird geöffnet. Die Zeit um Weihnachten ist wie kaum eine andere geprägt von Brauchtum und von religiösen, regionalen und familiären Traditionen und Ritualen.

Mit viel Liebe und Hingabe werden in den Familien oft Dutzende Sorten Weihnachtkekse gebacken. Die Küchen sind erfüllt von verlockenden Düften: Vanillekipferl, Lebkuchen, Linzer Schnitten, köstlich gefüllte Kekse, Konfekt, Potizen, Reindlinge, Kuchen. Kletzen- oder Früchtebrot und Weihnachtsstollen erfreuen sich größter Beliebtheit. Von Generation zu Generation werden die Rezepte für die süßen Köstlichkeiten weitergegeben und gehütet wie Schätze. Logisch, dass das Vanillekipferl, das man in seiner Kindheit aus der mütterlichen Keksdose entwendet hat, für alle Zeiten unangefochten das feinste und beste bleiben wird. Ja, Weihnachten ist auch ein Fest der Erinnerung und besonders ältere Menschen denken an ihre Kindheit und die schönen und nicht so schönen Zeiten zurück und freuen sich, wenn man sie bei diesen Ausflü-

gen aufmerksam und verständnisvoll begleitet.

In den einzelnen Regionen haben sich spezielle Bräuche und Traditionen erhalten: beim Ablauf und bei der Gestaltung des Festes ebenso wie bei den Gerichten, die rund um den Heiligen Abend auf den Tisch kommen, aber auch der Christbaumschmuck weist regionale Besonderheiten auf ... Doch letztlich hat jede Familie ihre ganz eigene Art, das Weihnachtsfest zu gestalten. Am besten, Sie fragen einfach, wie die von Ihnen Betreuten ihr persönliches Weihnachtsfest gewohnt sind und erzählen, wie Sie selbst zu Hause in Ihrer Heimat Weihnachten feiern.

Weihnachtsmahl

Einige typisch österreichische Festtagsgerichte sind Weihnachtskarpfen in verschiedensten Varianten, Bratwurst mit Sauerkraut und Kartoffelsalat oder je nach Region andere Würste, etwa Selchwürstel, aber auch Truthahn, Gans, Ente, Huhn oder Tafelspitz mit Apfel- oder Semmelkren. In manchen Familien werden kalte Platten mit Wurst, Käse und Aufstrichen serviert. Immer mehr in Mode sind in den letzten Jahren auch Fondue und Raclette gekommen. Manche Menschen speisen am Heiligen Abend sehr „einfach“ und erst am Christtag richtig festlich, andere zelebrieren schon am 24. Dezember abends ein festliches Menü.

Doch bei allen Unterschieden – was fast alle Menschen, nicht nur Christen, rund um den Globus in dieser Heiligen Nacht eint, ist ein Weihnachtslied, das zum ersten Mal am Weihnachtabend 1818 in Oberndorf bei Salzburg erklang und bis heute in über 300 Sprachen übersetzt wurde: Stille Nacht, heilige Nacht.

Jemandem eine Freude zu bereiten, das sollte uns zu Weihnachten mit einer kleinen Geste gelingen: Kekse aus der Heimat, ein liebevolles Gespräch voller Erinnerungen an Weihnachten, ein köstliches Gericht aus der Heimat – frohe Weihnachten!

CRĂCIUN ÎN AUSTRIA

Pom de Crăciun, clopoței, biscuiți și altele: Așa se sărbătorește Crăciunul în Austria.

Crăciunul, sărbătoarea nașterii lui Isus Hristos în grajdul din Betleem. Astăzi însă, Crăciunul este, de asemenea, sărbătoarea iubirii, familiei, dăruirii. La Crăciun, familiile se adună pentru a sărbători Ajunul Crăciunului (24 decembrie): Are loc o masă festivă, înainte ca familia să se adune în jurul pomului de Crăciun decorat. Înainte se aprindeau lumânări și se suna din clopoței pentru împărțirea cadourilor. Se cântă împreună colinde de Crăciun, un membru al familiei citește cu voce tare povestea de Crăciun din Sfintele Scripturi și, în cele din urmă, membrii familiei își urează sărbători fericite și își înmânează reciproc cadourile care au fost deja puse, frumos împachetate, sub pomul de Crăciun decorat. După aceea, se stă de vorbă într-o atmosferă plăcută cu biscuiți și poate chiar un pahar de vin. Și mulți merg apoi la slujba de Crăciun, respectiv slujba de la miezul nopții, care, cu toate acestea, nu mai începe în multe biserici la miezul nopții, ci puțin mai devreme. Și următoarele două zile, prima zi de Crăciun (25 decembrie) și a doua zi de Crăciun (26 decembrie), stau încă, în cele mai multe cazuri, sub semnul familiilor. Astfel, unii copii adulți își vizitează adesea în aceste zile părinții împreună cu familiile lor.

Deja Adventul cu cele patru weekend-uri Advent este marcat de pregătirile pentru sărbătoare și starea de spirit dinaintea Crăciunului. În zilele de duminică de Advent lumânările coroanei de Advent se aprind una după cealaltă. Atmosfera de Advent conferă o magie specială zilelor scurte, în care se întonește după-amiaza atât de devreme. Luminile de Crăciun și piețele

de Advent atrag oamenii pe străzi și în piețe, în magazine domnește forfota dinaintea Crăciunului, deja pot fi auzite pretutindeni colinde de Crăciun, pomii de Crăciun sclipesc, în aer se simte mirosul de mere coapte și vin fiert. În biserici și aranjamente, ieslele amintesc de nașterea lui Hristos. De asemenea, sunt despachetate și amenajate iesle private. Portițele calendarului de Advent se deschid una după cealaltă. Perioada Crăciunului este marcată ca nicio alta de obiceiuri, tradiții și ritualuri religioase, regionale și de familie.

Cu multă dragoste și dăruire, în familii se fac deseori o mulțime de feluri de biscuiți de Crăciun. Bucătăriile sunt pline de arome îmbietoare: cornulețe cu vanilie, turtă dulce, tarte cu gem, delicioși biscuiți umpluți, dulciuri, cozonac, prăjituri. Pâinea cu nuci și fructe deshidratate și cozonacul de Crăciun se bucură de o mare popularitate. Din generație în generație, rețetele pentru deliciae dulci sunt transmise și păzite ca niște comori. Logic, cornulețul cu vanilie care era șterpelit în copilărie din cutia cu biscuiți a mamei, va rămâne, necontestat, cel mai bun pentru totdeauna. Da, Crăciunul este, de asemenea, o sărbătoare a amintirilor și mai ales persoanele în vârstă își amintesc de copilăria lor și de vremurile frumoase și nu atât de frumoase și sunt fericiți când sunt însoțiți cu atenție și înțelegeră în aceste excursii.

În regiunile individuale s-au păstrat obiceiuri și tradiții speciale: în desfășurarea și organizarea sărbătorii, precum și în ce privește mâncărurile care se pun pe masă în Ajunul Crăciunului, dar și decorarea pomului de Crăciun prezintă particularități regionale ... Însă, în cele din urmă, fiecare familie are propriul mod de a organiza sărbătoarea Crăciunului. Cel mai bine, întrebați pur și simplu cum obișnuiesc cei pe care îi îngrijiți să sărbătorească Crăciunul și povestiți cum sărbătoriți dumneavoastră Crăciunul acasă, în țara dumneavoastră de origine.

Masa de Crăciun

Câteva feluri de mâncare festive tipice austriece sunt crapul de Crăciun într-o varietate de variante, cârnați cu varză și salată de cartofi sau, în funcție de

Stille Nacht, heilige Nacht

*Stille Nacht, heilige Nacht!
Alles schläft, einsam wacht
Nur das traute, hochheilige Paar.
Holder Knabe im lockigen Haar,
Schlaf in himmlischer Ruh,
Schlaf in himmlischer Ruh.*

*Stille Nacht, heilige Nacht!
Gottes Sohn, o wie lacht
Lieb aus deinem göttlichen Mund,
Da uns schlägt die rettende Stund,
Christ, in deiner Geburt,
Christ, in deiner Geburt.*

Noapte de vis

*Noapte de vis, timp preasfânt,
Toate dorm pe pământ;
Doar două inimi veghează,
Pruncul dulce visează
Într-un leagăn de cânt.
Într-un leagăn de cânt.*

*Noapte de vis, timp preasfânt,
Dumnezeu râde blând,
Pieptu-i varsă iubire
Lumii dă mântuire
Pacea-n ea aducând
Pacea-n ea aducând.*

Tichá noc, svätá noc

*Tichá noc, svätá noc!
Všetko spí, všetko sní,
sám len svätý bdie dôverný pár,
stráží Dieťaťatko, nebeský dar.
Sladký Ježiško spí, sní,
nebesky ticho spí, sní.*

*Tichá noc, svätá noc!
Anjeli zleteli,
najprv pastierom podali zvest',
ktorá svetom dnes dáva sa niesť:
Kristus, Spasiteľ' je tu,
Tešiteľ' sveta je tu!*

Csendes éj

*Csendes éj! Szentséges éj!
Mindenek nyugta mély;
Nincs más fenn, csak a Szent szülepár,
Drága kisdedük álmainál,
Szent Fiú, aludjál,
Szent Fiú aludjál!*

*Csendes éj! Szentséges éj!
Angyalok hangja kél;
Halld a menyéi halleluját,
Szerte zengi e drága szavát,
Kristus megszabadít,
Kristus megszabadít!*

tradiciami. V týchto dňoch napríklad dospelé deti so svojimi rodinami často navštevujú svojich rodičov.

Už Advent so štyrmi adventnými víkendmi sa vyznačuje prípravami na sviatky a predvianočnou náladou. Na adventné nedele sa postupne jedna za druhou zaskvieta adventné sviečky adventného venca.

Adventná atmosféra dodáva krátkym dňom, kedy sa stmieva skoro popoludní, zvláštne čaro. Vianočné osvetlenie a vianočné trhy lákajú ľudí do ulíc a na námestia, v obchodoch panuje predvianočný zhon, všade sú už počuť vianočné koledy, vianočné stromčeky sa trbliecu, vo vzduchu sa vznáša vôňa pečených jabĺk, vareného vína a punču. V kostoloch a na výstavách jasličky pripomínajú okolnosti narodenia Krista. Dokonca sa rozbalia a postavia aj súkromné jasličky. V adventnom kalendári sa otvára jedno okienko za druhým. Čas okolo Vianoc je ako žiaden iný, ovplyvnený zvykmi a náboženskými, regionálnymi a rodinnými tradíciami a rituálmi.

S láskou a obetavosťou sa v rodinách často pečú desiatky druhov vianočného pečiva. Kuchyne sú plné lákavých vôní: vanilkové rožky, perníky, linecké pečivo, plnené sušienky, cukrovinky, vianočky, bábovky, koláče. Veľkej popularite sa tešia ovocný chlieb a vianočná štola. Z generácie na generáciu sa odovzdávajú recepty na sladké pochúťky a strážia sa ako poklad. Logické, že vanilkový rožok, ktorý človek v detstve ukradol z matkovej dózy s vianočným pečivom, zostane nesporne naveky ten najlepší a najchutnejší. Áno, Vianoce sú tiež sviatkom spomienok a najmä starší ľudia často spomínajú na svoje detstvo a na krásne, ale aj nie veľmi pekné obdobia a tešia sa, keď ich niekto pri týchto výletoch v spomienkach pozorne a s porozumením sprevádza.

V jednotlivých regiónoch sa zachovali aj osobitné zvyky a tradície: v priebehu a organizácii sviatku, ako aj v jedlách, ktoré sa podávajú na Štedrý večer, ale aj v dekoráciách vianočného stromčeka sú osobitosti a odlišnosti v závislosti od jednotlivých regiónov... A nakoniec každá rodina má svoj vlastný spôsob, akým si vytvorí Vianoce. Najlepšie je,

keď sa jednoducho spýtate toho, o koho sa staráte, aké sú vianočné zvyky u nich doma a porozprávate mu, ako vy sami oslavujete Vianoce vo svojej vlasti.

Vianočná hostina

Niektoré typické rakúske sviatočné jedlá sú vianočný kapor v rôznych variantoch, pečená klobása s kyslou kapustou a zemiakovým šalátom alebo v závislosti od regiónu iné klobásy, napríklad údené, alebo aj morka, hus, kačka, kura alebo typické rakúske jedlo z teľacieho alebo hovädzieho mäsa tafelspitz s jablkami a chrenom (Apfelkren) alebo žemľou a chrenom (Semmelkren). V niektorých rodinách sa podávajú studené obložené misy s klobásou, syrom a nátierkami. V posledných rokoch sa stále viac dostáva do módy aj fondue a raclette. Niektorí ľudia jedia na Štedrý večer len "lahké" jedlá a až v Deň narodenia Krista nasleduje naozajstná slávnostná hostina, iní oslavujú už večer 24. decembra a doprajú si slávnostné menu.

Ale pri všetkých rozdieloch - to, čo na Štedrý večer spája takmer všetkých ľudí na celom svete a nielen kresťanov, je vianočná koleda, ktorá prvýkrát zaznela na Štedrý večer v roku 1818 v Oberndorfe pri Salzburgu a v súčasnosti je preložená už do viac než 300 jazykov: Tichá noc, svätá noc. Ak chcete urobiť niekomu radosť, malo by sa vám to na Vianoce podariť malým gestom: sušienky z domova, milý rozhovor plný spomienok na Vianoce, vynikajúce jedlo z domu - Veselé Vianoce!

KARÁCSONY AUSZTRIÁBAN

Karácsonyfa, csengőszó, keksz és egyebek: Így ünneplik a karácsonyt Ausztriában.

Karácsony, Jézus Krisztus betlehemi születésének ünnepe. Ma a karácsony azonban a szeretet, a család és az ajándékozás ünnepe is. Karácsonykor a családok összejönnek, hogy együtt ünnepeljék a szentestét (december 24.): elfogyasztják az ünnepi fogásokat, mielőtt a család összegyűlne a feldíszített karácsonyfa körül. Előtte gyertyá-

kat gyújtanak, és csengőszóval jelzik az ajándékok idejét. Közösen karácsonyi dalokat énekelnek, a család egyik tagja felolvassa a karácsony történetét a Szentírásból, végül pedig minden családtag boldog karácsonyt kíván egymásnak, és átadják a gyönyörűen, előre becsomagolt, és a feldíszített karácsonyfa alá helyezett ajándékokat. Ezt követően sütemény, esetleg egy pohár bor mellett kellemesen elcsévegnek. Sokan ezután meglátogatják a karácsonyi, vagy éjféli misét, amely sok templomban már nem éjfélkor, hanem egy kicsit korábban kezdődik. A következő két nap, karácsony első napja (december 25.) és karácsony második napja (december 26.) is a család jegyében telik. Például a felnőtt gyermekek gyakran látogatják meg családjukkal a szüleiket ezekben a napokban.

Az adventet a négy adventi hétvégével már az ünnepi előkészületek és a karácsony előtti hangulat jellemzi. Advent vasárnapjain mindig egy további gyertyát gyújtanak meg az adventi koszorún. Az adventi hangulat különleges varázst ad a rövid napoknak, amikor már kora délután sötétedik. Karácsonyi fények és karácsonyi vásárok csalogatják az utcákra és terekre az embereket, a boltokban érzékelhető a karácsony előtti nyüzsgés, mindenütt karácsonyi dalokat hallani, karácsonyfa csillognak, és sült alma, forralt bor és puncs illata terjeng a levegőben. A templomokban és kiállításokon a jászolok Krisztus születésének körülményeit idézik. Sokan saját betlehemet is állítanak. Az adventi naptár ajtait egymás után kinyitogatják. A karácsonyi időszak szinte semmilyen más vallási, helyi vagy családi hagyományhoz és rituáléhoz sem hasonlítható.

A családok sok szeretettel és odaadással készítik el a gyakran tucatnyi fajta karácsonyi süteményt. A konyha csábító illatokkal telik meg: vaníliás kifli, mézeskalács, linzerek, ízletes töltelékkel töltött kekszek, cukrászsütemények, kalácsok, kuglófok és torták. A körte- vagy gyümölcskenyér és a karácsonyi stollen is nagy népszerűségnek örvend. Az édes finomságok receptjei nemzedékről nemzedékre öröklődnek, és kincsként őrzik őket. Logikus, hogy a vaníliás kifli, amit gyermekkorunkban a

szülői süteményesdobozból csentünk, továbbra is a vitathatatlanul mind közül a legfinomabb és a legjobb marad. Bizony, a karácsony az emlékezés ünnepe is. Különösen az idősek gondolnak vissza ilyenkor a gyermekkorukra, a szép és a nem túl szép időkre, és hálásak, ha valaki figyelemmel és megértéssel kíséri őket ezen „kirándulásaik” során.

Az egyes régiókban különleges szokások és hagyományok maradtak fenn: a megelőző időszak és az ünnepi rendezvények, valamint a szenteste során az asztalra kerülő fogások tekintetében csakúgy, mint a karácsonyfa díszítésében regionális jellegzetességek fedezhetők fel... Végso soron azonban minden család a saját módján ünnepli a karácsonyt. A legjobb, ha egyszerűen megkérdezi gondozottjától, hogy milyen karácsonyi szokásokat követ, és elmesélheti, hogy Ön hogyan ünnepli hazájában a karácsonyt.

Karácsonyi vacsora

A tipikus osztrák ünnepi ételek közé tartozik a karácsonyi ponty különböző variációkban, a sült kolbász savanyú káposztával és burgonyasalátával, vagy régióként eltérő egyéb kolbásztípusok, például füstölt kolbász, vagy a pulyka, liba, kacsa, csirke vagy főtt marhahús almás tormával vagy tormás zsemelével. Néhány családban hidegtalakat szolgálnak fel kolbásszal, sajttal és feltétekkel. A fondü és a raclette is egyre divatosabbá vált az utóbbi években. Vannak, akik szenteste nagyon „egyszerűen” étkeznek, és csak karácsony napján igazán ünnepien, mások pedig már december 24-én este is ünnepi menüt szolgálnak fel.

Ami azonban minden különbség ellenére szerte a világon szinte minden embert közel hoz egymáshoz, nem csak a keresztényeket, egy karácsonyi dal, amely először Oberndorf bei Salzburgban harsant fel 1818 karácsony estéjén, és a mai napig 300 nyelvre lett lefordítva: Csendes éj! Szentséges éj! Ahhoz, hogy karácsonykor valakinek örömet szerezzünk, elég egy kis gesztus is: sütemények otthonról, egy szeretetteljes beszélgetés, tele karácsonyi emlékekkel, vagy egy ízletes hazai étel - Boldog karácsonyt!

regiune, alte feluri de cârnați, cum ar fi cârnăciori afumați, dar și curcan, gâscă, rață, pui sau friptură de vită cu măr sau hrean. În unele familii se servesc platouri reci cu cârnați, brânzeturi și produse tartinabile. Fondue și raclette au devenit, de asemenea, la modă în ultimii ani. Unii oameni mănâncă în Ajunul Crăciunului foarte „lejer” și abia în prima zi de Crăciun cu adevărat festiv, alții celebrează deja din seara zilei de 24 decembrie cu un meniu festiv.

Dar, cu toate diferențele - ceea ce unește aproape toți oamenii de pe glob, nu doar creștinii, în această noapte sfântă, este un colind de Crăciun care a fost auzit prima dată în Ajunul Crăciunului în anul 1818 în Oberndorf, lângă Salzburg, și care a fost tradus până astăzi în peste 300 de limbi: Noapte de vis, timp preasfânt. Să facem pe cineva fericit, acest lucru ar trebui să ne reușească de Crăciun cu un gest mic: prăjituri din locul natal, o conversație iubitoare plină de amintiri de Crăciun, un fel de mâncare delicios din locul natal - Crăciun fericit!

VIANOCE V RAKÚSKU

Vianočný stromček, zvončeky, sušienky & vianočné pečivo: Takto v Rakúsku oslavujú Vianoce.

Vianoce, sviatok narodenia Ježiša Krista v betlehemskej stajni. Vianoce sú dnes sviatkom lásky, rodiny, daru. Na Vianoce sa rodiny stretávajú, aby spoločne oslávili Štedrý večer (24. december): Predtým, než sa rodina zide pri ozdobenom vianočnom stromčeku, sa slávnostne navečeria. Najskôr sa zažnú sviece a zvončekom sa rodina zvolá k stromčeku, aby si mohla pozrieť vianočnú nádielku darčekom. Spoločne sa spievajú vianočné koledy a jeden člen rodiny číta vianočný príbeh zo Svätého písma, nakoniec si členovia rodiny zaželajú veselé Vianoce a navzájom si odovzdávajú krásne zabalené darčeky, uložené pod ozdobeným vianočným stromčekom. Potom spoločne strávia príjemný večer rozhovormi pri vianočnom pečive a dokonca aj pri pohári vína. A nakoniec mnohí navštívia polnočnú omšu, ktorá sa v mnohých kostoloch začína nie presne o polnoci, ale už o niečo skôr. Aj nasledujúce dva dni, Deň narodenia pána (25. december) a na Štefana (26. december), sú tiež väčšinou ovplyvnené rodinnými

Rechte und Pflichten, die mit dem Betreuungsgewerbe untrennbar verbunden sind

⊖ Nicht nur, dass sie beruflich miteinander zusammenarbeiten: Was Svetlana U. und Heidelinde L. zusätzlich verbindet, sind die Genauigkeit, die Aufrichtigkeit und die Gewissenhaftigkeit, mit der sie ihre Tätigkeiten ausüben. „Das entspringt einerseits unserem Naturell, wir können gar nicht anders, aber wir wissen natürlich auch, dass es in einem so heiklen Bereich wie der Betreuung von Menschen, die ihren Alltag nicht mehr auf sich allein gestellt bewältigen

können, auf diese Tugenden noch mehr ankommt – letztlich auch in unserem eigenen Interesse, schließlich positionieren wir uns mit unseren Leistungen ja als Unternehmerinnen auf einem Markt, der stark von Mundpropaganda und Empfehlungen bestimmt wird.“ Svetlana U. ist seit mehreren Jahren als selbstständige Personenbetreuerin in Österreich tätig, während Heidelinde L. eine erfolgreiche regionale Vermittlungsagentur aufgebaut hat. „Auch

wenn es für uns also ganz selbstverständlich ist, nach bestem Wissen und Gewissen zu handeln, schadet es doch nicht, sich immer wieder die Pflichten vor Augen zu führen, die mit unseren Tätigkeiten untrennbar verbunden sind, damit sich irgendwelche Unkorrektheiten nicht einmal unbewusst einschleichen können. Außerdem ist es auch wichtig, seine Rechte zu kennen, um im Falle des Falles richtig und angemessen zu handeln.“

Die Rechte selbstständiger Personenbetreuerinnen und Personenbetreuer:

- » Für ihre Leistungen steht selbstständigen Personenbetreuerinnen und Personenbetreuern der vertraglich vereinbarte Werklohn zu.
- » Im Rahmen ihrer Tätigkeit sind Selbstständige grundsätzlich weisungsfrei. Das heißt: Niemand kann von ihnen verlangen, bestimmte Tätigkeiten – zum Beispiel mit medizinischem Hintergrund – zu erbringen.
- » Wenn vertraglich vereinbart, dürfen selbstständige Betreuungspersonen während ihrer Tätigkeit in der Wohnung der zu betreuenden Person leben.
- » Selbstständige haben grundsätzlich auch das Recht, sich – etwa bei Krankheit oder Verhinderung – vertreten zu lassen. Eine solche Vertretung sollte jedoch unbedingt in Absprache und mit Zustimmung der zu betreuenden Person oder deren Angehörigen ausgewählt werden.

Die Pflichten selbstständiger Personenbetreuerinnen und Personenbetreuer:

- » Das Gewerbe der Personenbetreuung ist ordnungsgemäß anzumelden, die mit der Mitgliedschaft in der Wirtschaftskammer und der Ausübung des Gewerbes verbundenen Zahlungen zu entrichten. Alle Steuern und Sozialversicherungsbeiträge sind eigenverantwortlich zu entrichten.
- » Mit der zu betreuenden Person bzw. deren Angehörigen ist ein Betreuungsvertrag in schriftlicher Form abzuschließen. Die darin vertraglich vereinbarten Leistungen sind zu erbringen und die im Vertrag ebenfalls festgelegten Handlungsrichtlinien für den Alltag sowie für Notfälle sind einzuhalten. Sollte sich der Gesundheitszustand der zu betreuenden Person verschlechtern, sind daher sofort entsprechende Maßnahmen zu ergreifen und Rettung bzw. Arzt sowie Angehörige zu verständigen.
- » Von großer Bedeutung ist die Einhaltung der Verpflichtungen zur Dokumentation der Tätigkeit und zur Führung eines Haushaltsbuchs. Nicht minder wichtig ist das Gebot, mit

anderen in Pflege oder Obsorge involvierten Personen oder Institutionen (Arzt, Ärztin, medizinisches Fachpersonal, Pflegekräfte, Angehörige, Rechtsvertreter etc.) zusammenzuarbeiten.

- » Einzuhalten ist auch das in den Standesregeln formulierte Gebot, alles zu vermeiden, was eine Gefährdung der zu betreuenden Person nach sich ziehen könnte.
- » Gegenüber Dritten ist bezüglich aller persönlichen Angelegenheiten der zu betreuenden Person absolute Verschwiegenheit zu wahren.

Die Pflichten und Gebote von Vermittlungsagenturen:

- » Verpflichtung, den Beruf gewissenhaft mit Sorgfalt auszuüben und standeswidriges Verhalten zu unterlassen und auf das Wohl betreuungsbedürftiger Personen zu achten.
- » Verpflichtung, keine Personen zu vermitteln, die zur Ausübung des Gewerbes nicht berechtigt sind bzw. deren Gewerbe ruht.
- » Zur Akquisition von Betreuungsleistungen dürfen Privatpersonen nur nach ausdrücklicher Aufforderung aufgesucht werden. Abschlüsse sind nur in der Betriebsstätte des Vermittlungsunternehmens, außerhalb dieser nur anlässlich eines auf ausdrückliche Aufforderung erfolgten Besuchs gestattet.
- » In ihrem Geschäftsverkehr haben Vermittlungsunternehmen 1. auf ihre Rolle als Vermittler hinzuweisen, 2. den Preis der Vermittlungstätigkeit anzugeben, 3. die einzelnen Leistungsinhalte und deren Preise transparent darzustellen und 4. bei Preisbeispielen die Gesamtkosten für sämtliche Leistungsinhalte anzuführen. 5. Sollte in diese Preisbeispiele eine Förderung zur 24-Stunden-Förderung eingerechnet sein, sind die Voraussetzungen für den Erhalt einer solchen Förderung darzulegen. Auch in ihrer Werbung haben Vermittlungsagenturen auf ihre Vermittlungsrolle hinzuweisen und eine Telefonnummer oder eine Internetadresse anzugeben, unter der alle oben genannten Informationen abgerufen werden können.
- » Irreführende Informationen insbeson-

dere zu Leistungsinhalten und Preisen sind zu unterlassen.

- » Im Zuge seiner Tätigkeit hat das Vermittlungsunternehmen auf das Wohl der zu betreuenden Person zu achten und seine berufliche Stellung nicht zur Erlangung persönlicher Vorteile, etwa durch unaufgeforderte Vermittlung oder unaufgeforderten Abschluss von Geschäften, zu missbrauchen. Insbesondere ist es verboten, Leistungen ohne gleichwertige Gegenleistung entgegenzunehmen.
- » Vermittlungsunternehmen haben selbstständige Personenbetreuerinnen und Personenbetreuer vor Abschluss des Organisationsvertrages über die Notwendigkeit des Vorliegens einer aufrechten Gewerbeberechtigung für das Gewerbe der Personenbetreuung, die zulässigen Tätigkeiten, die einzuhaltenden Maßnahmen zur Qualitätssicherung und die sich aus der Verordnung über Standes- und Ausübungsregeln für Leistungen der Personenbetreuung ergebenden Anforderungen, insbesondere über die Mindestinhalte des Betreuungsvertrages aufzuklären.
- » Ein Organisationsvertrag zwischen Vermittlungsunternehmen und selbstständiger Betreuungsperson ist schriftlich abzuschließen.
- » Die auf Basis des Organisationsvertrags vom Vermittlungsunternehmen erbrachten Leistungen sind regelmäßig zu dokumentieren und der Betreuungsperson auf Verlangen zugänglich zu machen.
- » Vor Abschluss eines Vermittlungsvertrags hat das Vermittlungsunternehmen den Betreuungsperson den Bedarf und Betreuungssituation vor Ort zu erheben und zu prüfen, ob die zu vermittelnde Betreuungsperson diesen Bedarf zu decken vermag. Diese Erhebung ist zu dokumentieren und der vermittelten Betreuungsperson sowie der betreuten Person auf Verlangen zugänglich zu machen.
- » Interessenten sind vom Vermittlungsunternehmen 1. über die Tätigkeiten, die Betreuungspersonen verrichten dürfen, 2. über die Pflichten von Betreuungspersonen und 3. über die vom Vermittlungsunternehmen angebotenen Leistungen unter Angabe der Kosten (auf Verlangen schriftlich) aufzuklären.

- » Der Vermittlungsvertrag ist schriftlich abzuschließen. Der Vermittler hat der betreuungsbedürftigen Person oder der Person, die den Vertrag mit dem Vermittler zugunsten der betreuungsbedürftigen Person abschließt, eine schriftliche Ausfertigung des Vertrages auszufolgen.
- » Die auf Basis des Vermittlungsvertrags vom Vermittler erbrachten laufenden Leistungen sind regelmäßig zu dokumentieren und dem Vertragspartner auf Verlangen zugänglich zu machen.

DREPTURI ȘI OBLIGAȚII ASOCIATE INSEPARABIL CU MESERIA DE ASISTENT PERSONAL

Nu numai că lucrează profesional împreună: Ceea ce le leagă, în plus, pe Svetlana U. și Heidelinde L. este acuratețea, sinceritatea și diligența cu care își exercită activitățile. „Aceasta izvorăște, pe de o parte, din caracterul nostru, nu putem altfel, dar, bineînțeles, știm, de asemenea, că într-un domeniu atât de sensibil precum îngrijirea oamenilor care nu se mai pot ocupa singuri de viața lor de zi cu zi, aceste virtuți sunt și mai importante - în cele din urmă și în interesul nostru propriu, la urma urmei, ne poziționăm cu serviciile noastre, da, ca antreprenoare pe o piață care este puternic determinată de recomandări din vorbă în vorbă.” Svetlana U. lucrează timp de mai mulți ani ca asistent personal care desfășoară activități independente în Austria, în timp ce Heidelinde L. a înființat o agenție de plasament regională de succes. „Chiar dacă este atât de evident pentru noi să acționăm cu bună-credință, nu strică totuși să ne amintim tot mereu obligațiile care sunt inseparabil legate de activitățile noastre, astfel încât să nu se poată strecura nereguli nici măcar în mod inconștient. De asemenea, este important să ne cunoaștem drepturile pentru a acționa în mod corect și corespunzător atunci când este cazul.”

Drepturile asistenților personali care desfășoară activități independente:

- » Pentru serviciile lor, asistenții personali care desfășoară activități

- independente au dreptul la salariul convenit prin contract.
- » În cadrul activității lor, persoanele care desfășoară activități independente nu trebuie, în principiu, să urmeze niciun fel de instrucțiuni. Acest lucru înseamnă că: Nimeni nu le poate solicita acestora să desfășoare anumite activități - de exemplu, medicale.
- » Dacă este convenit prin contract, asistenții care desfășoară activități independente pot locui în casa persoanei care urmează să fie îngrijită pe perioada desfășurării activității.
- » Persoanele care desfășoară activități independente au, în principiu, de asemenea, dreptul de a fi reprezentați - de exemplu, în caz de boală sau de incapacitate. Cu toate acestea, o astfel de reprezentare trebuie să fie în mod necesar aleasă de comun acord și cu consimțământul persoanei care urmează să fie îngrijită sau al membrilor familiei acesteia.

Obligațiile asistenților personali care desfășoară activități independente:

- » Meseria de asistent personal trebuie să fie înregistrată în mod corespunzător, plățile legate de calitatea de membru al Camerei de Comerț și de exercitarea meseriei trebuie efectuate. Toate impozitele și contribuțiile la asigurările sociale trebuie plătite pe propria răspundere.
- » Trebuie încheiat în scris un contract de servicii de îngrijire cu persoana care urmează să fie îngrijită sau cu membrii familiei acesteia. Serviciile convenite prin contract trebuie prestate și trebuie respectate liniile directe de conduită, de asemenea specificate în contract, pentru activitatea de zi cu zi și pentru situațiile de urgență. În cazul în care starea de sănătate a persoanei care trebuie îngrijită se deteriorează, trebuie luate imediat măsurile corespunzătoare, și trebuie informată salvarea, respectiv medicul și membrii familiei.
- » Este foarte importantă respectarea obligațiilor de documentare a activității și ținerea unei evidențe a cheltuielilor gospodăriei. Nu mai puțin importantă este obligația de a lucra împreună cu alte persoane sau instituții implicate în îngrijire sau

- custodie (medic, personal medical de specialitate, personal medical de îngrijire, membri ai familiei, reprezentanți legali etc.).
- » De asemenea, trebuie respectată instrucțiunea formulată în normele de conduită profesională de a evita orice lucru care ar putea atrage după sine un pericol pentru persoana care trebuie îngrijită.
- » Față de terți trebuie păstrată confidențialitatea absolută cu privire la toate chestiunile personale ale persoanei care trebuie îngrijită.

Obligațiile și instrucțiunile agenților de plasament:

- » Obligația de a exercita profesia conștiincios, cu diligență și de a se abține de la comportamente contrare normelor de conduită și de a avea grijă de bunăstarea persoanelor care necesită îngrijire.
- » Obligația de a nu plasa persoane care nu au dreptul de a exercita profesia, respectiv a căror activitate este suspendată.
- » Pentru achiziționarea serviciilor de îngrijire, persoanele private pot fi căutate numai după o cerere explicită. Încheierile de contracte sunt permise numai la sediul agenției de plasament, în afara acestuia, doar cu ocazia unei vizite efectuate la cerere expresă.
- » În tranzacțiile lor comerciale, agențiile de plasament trebuie 1. să indice rolul lor de intermediari, 2. să specifice prețul activității de plasament, 3. să prezinte conținutul individual al serviciilor și prețurile acestora într-o manieră transparentă și 4. să menționeze în exemplele de preț costul total al tuturor serviciilor. 5. Dacă în aceste exemple de prețuri este inclusă o subvenție pentru finanțarea serviciilor de 24 de ore, trebuie să se precizeze condițiile de obținere a unei astfel de subvenții. De asemenea, în publicitatea lor, agențiile de plasament trebuie să-și indice rolul de intermediar și să furnizeze un număr de telefon sau o adresă de Internet unde pot fi obținute toate informațiile menționate mai sus.
- » Informațiile înșelătoare, în special privind conținutul serviciilor și prețurile, trebuie omise.

- » În cursul activității sale, agenția de plasament trebuie să aibă în vedere bunăstarea persoanei care trebuie îngrijită și să nu abuzeze de statutul său profesional pentru a obține beneficii personale, precum plasarea nesolicitată sau încheierea de tranzacții nesolicitate. În special, este interzisă acceptarea de servicii fără o contra-prestație echivalentă.
- » Agențiile de plasament trebuie să lămurească asistenții personali care desfășoară activități independente, înainte de încheierea contractului organizațional, cu privire la necesitatea de a avea o licență profesională validă pentru meseria de îngrijire a persoanelor, activitățile permise, măsurile de asigurare a calității care trebuie respectate și cerințele care rezultă din Regulamentul privind normele de conduită profesională și de exercitare pentru serviciile de îngrijire și asistență a persoanelor, în special cu privire la conținutul minim al contractului de servicii de îngrijire și asistență.
- » Trebuie încheiat în scris un contract organizațional între agenția de plasament și asistentul personal independent.
- » Serviciile oferite de agenția de plasament pe baza contractului organizațional trebuie să fie documentate în mod regulat și, la cerere, puse la dispoziția persoanei care oferă servicii de îngrijire.

- » Înainte de încheierea unui contract de intermediere, agenția de plasament trebuie să afle nevoia de servicii de îngrijire și situația de îngrijire de la fața locului și să verifice dacă persoana care oferă servicii de îngrijire care urmează să fie plasată ar putea acoperi această nevoie. Această colectare de date trebuie să fie documentată și pusă la dispoziția persoanei care oferă servicii de îngrijire plasate și persoanei îngrijite, la cerere.
- » Părților interesate trebuie să le fie explicate de către agenția de plasament 1. activitățile care pot fi îndeplinite de persoanele care oferă servicii de îngrijire, 2. obligațiile persoanelor care oferă servicii de îngrijire și 3. serviciile oferite de agenția de plasament, precizând costurile (la cerere, în scris).
- » Contractul de intermediere trebuie încheiat în scris. Agenția de plasament trebuie să înmâneze o copie în scris a contractului persoanei care are nevoie de îngrijire sau persoanei care încheie contractul cu agenția de plasament spre beneficiul persoanei care are nevoie de îngrijire.
- » Serviciile curente furnizate de agenția de plasament în baza contractului de intermediere trebuie să fie documentate în mod regulat și puse la dispoziția părții contractante, la cerere.

PRÁVA A POVINNOSTI, KTORÉ SÚ NEODDELITEĽNOU SÚČASŤOU ŽIVNOSTI NA OPATROVANIE OSÔB

Svetlanu U. a Heidelinde L. spája nielen to, že profesionálne navzájom spolupracujú, ale aj presnosť, úprimnosť a svedomitost', s akou vykonávajú svoju činnosť. „Na jednej strane to pramení z nášho naturelu, nevieme to robiť inak, ale samozrejme vieme, že v takej citlivej oblasti, akou je starostlivosť o ľudí, ktorí už sami nezvládajú každodenný život, sú tieto vlastnosti ešte dôležitejšie - a napokon, je to v našom vlastnom záujme, keďže sa ako podnikateľky snažíme uplatniť na trhu, ktorý je vo veľkej miere ovplyvnený ústnou propagáciou a odporúčaniami.“ Svetlana U. pracuje už niekoľko rokov ako nezávislá opatrovateľka v Rakúsku, zatiaľ čo Heidelinde L. vybudovala úspešnú regionálnu sprostredkovateľskú agentúru. „Aj keď je pre nás úplne samozrejmé, že konáme podľa našich najlepších znalostí a svedomia, neuškodí mať vždy na pamäti povinnosti, ktoré sú neoddeliteľne spojené s našou činnosťou, aby nemohlo prísť k nejakým neúmyselným nekorektným situáciám. Je tiež dôležité poznať svoje práva, aby ste mohli v každom prípade správne a primerane konať.“

Práva opatrovateliek a opatrovateľov vykonávajúcich samostatnú zárobkovú činnosť:

- » Za služby, ktoré nezávislí opatrovatelia a nezávislé opatrovateľky poskytujú, im prináleží zmluvne dohodnutá odmena.
- » V rámci svojej činnosti nie sú samostatne zárobkovo činné osoby v zmysle viazané žiadnymi príkazmi. To znamená, že nikto nemôže od nich požadovať, aby vykonávali určité činnosti - napríklad lekárskeho charakteru.
- » Ak sa dohodnú na základe zmluvy, môžu samostatne zárobkovo činné opatrovateľky a opatrovatelia žiť v domácnosti osoby, o ktorú sa majú starať.
- » Samostatne zárobkovo činné opatrovateľky a opatrovatelia majú tiež právo nechať sa zastupovať - napríklad v prípade choroby alebo inej prekážky. Takáto zastupujúca osoba by však mala byť nevyhnutne zvolená

na základe dohody a so súhlasom osoby, o ktorú sa bude starať alebo jej rodinných príslušníkov.

Povinnosti samostatne zárobkovo činných opatrovateľov a opatrovateľiek:

- » Živnosť na opatrovanie osôb musí byť riadne prihlásená a je potrebné uhradiť všetky platby spojené s členstvom v Hospodárskej komore a s vykonávaním živnosti. Všetky dane a príspevky na sociálne zabezpečenie sa musia platiť na vlastnú zodpovednosť.
- » S opatrovanou osobou alebo jej rodinnými príslušníkmi musí byť uzatvorená Zmluva o poskytovaní opatrovateľských služieb v písomnej forme. Výkony, ktoré sú zmluvne dohodnuté sa musia poskytovať v súlade so zmluvou a musia sa dodržiavať aj pokyny, ktoré stanovujú, čo treba robiť počas bežných dní a v núdzových prípadoch, ktoré sú tiež špecifikované v zmluve. Ak sa zdravotný stav opatrovanej osoby zhorší, musia sa ihneď prijať vhodné opatrenia a privolať záchraná služba alebo lekár a informovať príbuzní.

- » Je veľmi dôležité dodržiavať povinnosti týkajúce sa dokumentovania činnosti a vedenia knihy domácnosti. Nemenej dôležitý je pokyn spolupracovať spoločne s inými osobami alebo inštitúciami, ktoré sa podieľajú na starostlivosti o danú osobu (lekár, lekárka, odborný zdravotnícky personál, ošetrovateľský personál, príbuzní, právni zástupcovia atď.).
- » Musia sa dodržiavať aj pokyny formulované v profesijných pravidlách, že sa treba vyhnúť všetkému, čo by mohlo viesť k ohrozeniu opatrovanej osoby.
- » Vo vzťahu k tretím osobám sa musí zachovávať absolútna mlčanlivosť o akýchkoľvek osobných záležitostiach opatrovanej osoby.

Povinnosti a nariadenia sprostredkovateľských agentúr:

- » Povinnosť dôsledne vykonávať povolanie a zdržať sa protiprávneho správania a dbať o blaho a zdravie osôb vyžadujúcich starostlivosť.
- » Povinnosť nesprostredkovať osoby, ktoré nie sú oprávnené vykonávať podnikateľskú činnosť alebo ktorých živnosť je zastavená.

- » Za účelom propagácie a ponuky služieb v oblasti opatrovania osôb je možné súkromné osoby navštíviť len po ich výslovnej žiadosti. Obchodné zmluvy sa môžu uzatvárať iba v prevádzke sprostredkovateľskej agentúry, až na príležitostné výnimky, kedy je to možné na výslovnú žiadosť aj počas návštevy.
- » V obchodnom styku musia sprostredkovateľské agentúry 1. upozorniť na svoju úlohu sprostredkovateľa 2. uviesť cenu za sprostredkovateľskú činnosť, 3. prezentovať individuálny obsah výkonov a ich ceny transparentným spôsobom a 4. uviesť v cenových príkladoch celkové náklady na všetky služby. 5. Ak je v týchto cenových príkladoch zahrnutá dotácia na 24-hodinové opatrovanie, musia sa uviesť podmienky na získanie takejto dotácie. Aj pri svojej reklame musia sprostredkovateľské agentúry poukázať na svoju úlohu sprostredkovateľa a poskytnúť telefónne číslo alebo internetovú adresu, kde možno nájsť všetky vyššie uvedené informácie.
- » Je potrebné zdržať sa zavádzajúcich informácií, najmä pokiaľ ide o obsah výkonov a cien.

- » Počas svojej činnosti musí sprostredkovateľská agentúra dbať na blaho a zdravie opatrovanej osoby a nesmie zneužívať svoje profesijné postavenie na získanie osobných výhod, ako napríklad nevyžiadané sprostredkovanie alebo nevyžiadané uzatvorenie zmluvy. Zakázané je najmä prijímať akékoľvek plnenia bez rovnocennej protislužby.
- » Sprostredkovateľské agentúry musia pred uzatvorením organizačnej zmluvy informovať samostatne zárobkovo činné opatrovateľky a opatrovateľov o nevyhnutnosti predloženia riadneho živnostenského oprávnenia na poskytovanie služieb v oblasti opatrovania osôb, o prípustných činnostiach, opatreniach, ktoré musia dodržiavať na zabezpečenie kvality a požiadavkách, ktoré vyplývajú z nariadenia o profesijných pravidlách a výkone profesie opatrovania osôb, najmä o minimálnom obsahu opatrovateľskej zmluvy.
- » Organizačná zmluva medzi sprostredkovateľskou agentúrou a samostatne zárobkovo činnou osobou musí byť uzatvorená písomne.
- » Služby poskytované sprostredkovateľskou agentúrou na základe organizačnej zmluvy musia byť pravidelne zdokumentované a na požiadanie sprístupnené opatrovateľovi.
- » Pred uzatvorením sprostredkovateľskej zmluvy musí sprostredkovateľský subjekt zistiť potrebu starostlivosti a situáciu na mieste u opatrovanej osoby a skontrolovať, či sprostredkovaný/á opatrovateľ/ka zvládne tieto potreby plniť. Tento prieskum musí byť zdokumentovaný a sprístupnený sprostredkovanému opatrovateľovi/ opatrovateľke a na požiadanie sprístupnený aj opatrovanej osobe.
- » Sprostredkovateľská agentúra musí zainteresované strany informovať 1. o činnostiach, ktoré smú vykonávať opatrovatelia a opatrovateľky, 2. o povinnostiach opatrovateľov a opatrovateľiek a 3. o službách ponúkaných sprostredkovateľskou agentúrou s uvedením nákladov (na požiadanie písomne).
- » Sprostredkovateľská zmluva musí byť uzatvorená písomne. Sprostredkovateľ musí odovzdať písomné vyhotovenie zmluvy osobe, ktorá potrebuje starostlivosť, alebo osobe, ktorá uza-

tvorila zmluvu so sprostredkovateľom v prospech osoby, ktorá potrebuje starostlivosť.

- » Bežné služby poskytované sprostredkovateľom na základe sprostredkovateľskej zmluvy musia byť pravidelne zdokumentované a na požiadanie sprístupnené zmluvnej strane.

A GONDOZÓI SZAKMÁHOZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ JOGOK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK

Nem csak a közös munka - U. Svetlana és L. Heidelinde személyét a pontosság, őszinteség és szorgalom is összeköti, amellyel a tevékenységüket végzik. „Ez egyrészt a természetünkből fakad, nem is tehetnénk máshogy, de mellette természetesen tisztában vagyunk azzal, hogy egy olyan kényes területen, mint a hétköznapi önellátásra képtelen személyek gondozása, ezek még inkább erénynek számítanak. Végül pedig saját érdekünk is ezt diktálja, hiszen a teljesítményünkkel tudjuk magunkat pozicionálni vállalkozóként egy olyan piacon, amelyet erőteljesen meghatároz a szájreklám és az ajánlások.” U. Svetlana több éve önálló személyi gondozói tevékenységet folytat Ausztriában, míg L. Heidelinde egy sikeres regionális közvetítő ügynökséget hozott létre. „Még ha számunkra magától értetődő is, hogy mindig a legjobb tudásunknak és szándékunknak megfelelően járunk el, nem árt, ha a tevékenységünkhöz szervesen kapcsolódó kötelezettségekre újra és újra felhívjuk a figyelmet, így a hibalehetőségeket teljesen kizárhatjuk. Emellett fontos a jogaink ismerete is, hogy adott esetben a megfelelő módon járjunk el.”

Az önálló személyi gondozók jogai:

- » A szolgáltatásaiért cserébe az önálló személyi gondozókat a szerződésben rögzített bér illeti meg.
- » A munkájuk keretein belül az önálló munkavégzőket alapvetően nem kötik utasítások. Vagyis senki nem követheti meg tőlük bizonyos – például orvosi háttérű – tevékenységek elvégzését.
- » Ha szerződésben erről megállapodnak, az önálló gondozók a tevékeny-

ségük végzése során a gondozott személy otthonában lakhatnak.

- » Az önálló munkavégzőknek joguk van – betegség vagy akadályoztatás esetén – helyettesítés igénybe vételére. Ilyen esetben a helyettesítőről azonban a gondozott személlyel vagy annak hozzátartozójával kell megállapodni.

Az önálló személyi gondozók kötelességei:

- » A személyi gondozási szakmai szervezetet az előírásoknak megfelelően tájékoztatni kell a kamarai tagsághoz és a szakma gyakorlásához kapcsolódó fizetések meglétéről. Minden adót és társadalombiztosítási járulékot saját felelősségére kell fizetnie.
- » A gondozási szerződést írásban kell megkötöni a gondozott személlyel vagy annak hozzátartozóival. A szerződésben foglalt szolgáltatásokat biztosítani kell, és a szintén a szerződésben rögzített, hétköznapi és vészhelyzetekre vonatkozó cselekvési irányelveket be kell tartani. Ha a gondozásra szoruló személy egészségi állapota romlik, haladéktalanul meg kell tenni a megfelelő intézkedéseket, és értesíteni kell a mentőszolgálatot vagy az orvost, illetve a hozzátartozókat.
- » Nagyon fontos a tevékenység dokumentációjára vonatkozó kötelezettségek betartása és a háztartási napló vezetése. Nem kevésbé lényeges kötelesség az ápolásban vagy felügyeletben érintett más személyekkel vagy intézményekkel (orvos, orvosi szakember, ápolók, hozzátartozók, jogi képviselők stb.) való együttműködés.
- » Be kell tartani továbbá azt a szakmai szabályokban megfogalmazott kötelezettséget is, mely szerint mindent kerülni kell, amely a gondozott személyre veszélyt jelenthet.
- » A gondozott személyre vonatkozó személyes ügyek tekintetében harmadik féllel szemben teljes titoktartási kötelezettség áll fenn.

A közvetítő ügynökségek feladatai és kötelezettségei:

- » Kötelezett a szakmai tevékenységét lelkiismeretesen ellátni, tartózkodnia kell a jogellenes magatartástól, és a

gondozásra szoruló személy jólétét kell szem előtt tartania.

» Kötelességei közé tartozik, hogy nem közvetíthet olyan személyeket, akik a szakmai tevékenység végzésére nem jogosultak, illetve akiknek a szakmai tevékenysége szünetel.

» A gondozási szolgáltatások biztosításához magánszemélyeket csak kifejezett kérelem alapján lehet keresni. A szerződések megkötése csak a közvetítő vállalkozás telephelyein történhet, ezeken kívül pedig csak kifejezett kérésre lehetséges.

» Az üzleti tranzakciók során a közvetítő vállalkozásnak 1. fel kell hívnia a figyelmet közvetítői szerepére, 2. fel kell tüntetnie a közvetítő tevékenység díját, 3. az egyes szolgáltatáselemeket és azok árát átlátható módon kell bemutatnia, és 4. az árpéldákban fel kell tüntetnie a szolgáltatáselemek összességének teljes költségét. 5. Ha az árpéldákba a 24 órás segítségnyújtás is bele van kalkulálva, akkor az ilyen segítségnyújtás feltételeit biztosítani kell. A közvetítő ügynökségeknek reklámjaikban is fel kell hívniuk a figyelmet közvetítői szerepükre, és meg kell adniuk egy telefonszámot vagy egy internetes címet, amelyen ezek az információk elérhetők.

» Különösen kerülni kell a szolgáltatás elemeire és az árakra vonatkozó félrevezető információkat.

» Tevékenységének során a közvetítő vállalkozásnak a gondozásra szoruló személy jólétét kell szem előtt tartania, és üzleti helyzetével nem élhet vissza személyes előnyök nyújtása érdekében, például kéréstlen közvetítés vagy kéréstlen üzletkötés révén. Különösen tilos számára egyenértékű ellenszolgáltatás nélkül elfogadni szolgáltatást.

» A közvetítő vállalkozás a szervezeti szerződés megkötése előtt tájékoztatja a önálló személyi gondozót a gondozási tevékenységre vonatkozó működési engedély meglétének szükségességéről, a megengedett tevékenységekről, a minőség biztosítása érdekében betartandó intézkedésekről, valamint a személyi ápolási szolgáltatások gyakorlására vonatkozó szakmai és munkavégzési szabályokból adódó kihívásokról, különösen az ápolási szerződés minimális tartalmáról.

» A közvetítő vállalkozás és az önálló gondozó közötti szervezeti szerződést írásban kell megkötöni.

» A közvetítő vállalkozás által a szervezeti szerződés alapján nyújtott

szolgáltatásokat rendszeresen dokumentálni kell, és kérésre a gondozó rendelkezésére kell bocsátani.

» A közvetítői szerződés megkötése előtt a közvetítő vállalkozásnak a gondozási igényt és a gondozási helyzetet helyben fel kell mérnie és ellenőriznie, hogy a közvetített gondozó a fennálló igényt ki tudja-e majd elégíteni. A felmérést dokumentálni kell, és kérésre a közvetített gondozó és a gondozott személy rendelkezésére kell bocsátani.

» Az érdekelt feleket tájékoztatni kell 1. a gondozók által végezhető tevékenységekről, 2. a gondozók kötelességeiről, valamint 3. a közvetítő vállalkozás által nyújtott szolgáltatásokról és ezek költségeiről (kérésre írásos formában is).

» A közvetítői szerződést írásban kell megkötöni. A közvetítőnek a szerződés egy írásos példányát át kell adnia a gondozásra szoruló személynek, vagy annak a személynek, aki a szerződést a gondozásra szoruló személy javára megköti.

» A közvetítő által a közvetítői szerződés alapján nyújtott, folyamatban lévő szolgáltatásokat rendszeresen dokumentálni kell, és kérésre a szerződő fél rendelkezésére kell bocsátani.

Ärztliche und pflegerische Tätigkeiten müssen „übertragen“ werden!

„Welche Tätigkeiten, die grundsätzlich Ärztinnen, Ärzten und medizinischem Fachpersonal vorbehalten sind, darf ich selbst durchführen und unter welchen Umständen?“, will Ivana S. wissen, bevor sie in Österreich als selbstständige Personenbetreuerin zu arbeiten beginnt. Sie weiß, dass viele der zu betreuenden Personen Medikamente oder Insulininjektionen benötigen oder Verbände tragen, die gewechselt werden müssen. Sie ist sich bewusst, dass ein Fehler schwerwiegende Konsequenzen haben kann. Und selbst wenn eine Überschreitung der Kompetenzen keine

gesundheitlichen Folgen nach sich zieht, drohen mehrere Tausend Euro Verwaltungsstrafe.

Hier die wichtigsten Informationen:

» Selbstständige Personenbetreuerinnen und Personenbetreuer dürfen „pflegerische“ bzw. „ärztliche“ Tätigkeiten nur durchführen, wenn sie ihnen von einem Arzt, einer Ärztin bzw. befugten medizinischen Fachkräften übertragen worden sind und sie außerdem eine Unterweisung durch medizinisches Fachpersonal (Arzt, Ärztin, diplomierte Gesundheitsfach-

kräfte) erhalten haben. Die Tätigkeiten sind exakt zu dokumentieren.

» Die Übertragung (Delegation) muss in schriftlicher Form erfolgen. Sie gilt nur für die Person, für die die Übertragung erfolgt ist. Die Delegation ist befristet und endet jedenfalls mit dem Betreuungsverhältnis. Auch die Unterweisung ist schriftlich zu dokumentieren und zu bestätigen.

» Selbstständige Personenbetreuerinnen und Personenbetreuer dürfen solche Tätigkeiten auch nur dann ausüben, wenn sie grundsätzlich über die

Fähigkeiten dazu verfügen und dauernd oder wenigstens über längere Zeiträume hinweg im Haushalt der zu betreuenden Person anwesend sind.

» Die zu betreuende Person oder ein Angehöriger bzw. ein befugter Rechtsvertreter müssen schriftlich in die Übertragung und Ausübung dieser Tätigkeiten einwilligen.

» Bei einer Verschlechterung des Gesundheitszustandes der betreuten Person sind unverzüglich Angehörige sowie Ärztinnen und Ärzte bzw. medizinisches Fachpersonal zu informieren sowie entsprechende Rettungsmaßnahmen in die Wege zu leiten.

Weitere Informationen auf www.daheimbetreut.at (mehrsprachig) oder in den Bundesländerfachgruppen.

ACTIVITĂȚILE MEDICALE ȘI DE ASISTENȚĂ MEDICALĂ TREBUIE SĂ FIE „TRANSFERATE”!

„Ce activități care sunt în general rezervate medicilor și personalului medical de specialitate, le pot efectua eu însumi și în ce condiții?”, vreau să știe Ivana S., înainte de a începe să lucreze în Austria ca asistentă personală independentă. Ea știe că multe dintre persoanele care trebuie îngrijite necesită medicamente sau injecții cu insulină sau poartă pansamente care trebuie schimbate. Ea este conștientă de faptul că o greșeală poate avea consecințe grave. Și chiar dacă o depășire a competențelor nu atrage după sine consecințe asupra sănătății, există riscul unei sancțiuni administrative de câteva mii de euro.

Iată cele mai importante informații:

» Asistenții personali independenți pot efectua activități de „asistență medicală”, respectiv „medicale”, numai în cazul în care acestea le-au fost transferate de un medic, respectiv de personalul medical de specialitate competent și au primit, în plus, o instruire din partea personalului medical de specialitate posesor de diplomă (medic, personal calificat de

sănătate). Activitățile trebuie să fie documentate exact.

» Transferul (delegația) trebuie să se facă în formă scrisă. Aceasta este valabilă numai pentru persoana pentru care a avut loc transferul. Delegația este pe perioadă determinată și se încheie în orice caz odată cu raportul de îngrijire. Instruirea trebuie, de asemenea, documentată în scris și confirmată.

» Asistenții personali independenți pot efectua astfel de activități, numai dacă dispun, în principiu, de abilitățile pentru acestea și sunt prezenți în mod continuu sau cel puțin pe perioade mai lungi de timp în casa persoanei care trebuie îngrijită.

» Persoana care trebuie îngrijită sau un membru al familiei, respectiv un reprezentant legal autorizat, trebuie să consimtă în scris la delegarea și exercitarea acestor activități.

» În caz de deteriorare a stării de sănătate a persoanei îngrijite, trebuie informați imediat membrii familiei, precum și medicii, respectiv personalul medical de specialitate și trebuie să se inițieze măsuri de salvare adecvate.

Informații suplimentare la adresa www.daheimbetreut.at (în mai multe limbi) sau în grupurile profesionale din landurile federale.

LEKÁRSKE A OŠETROVATEĽSKÉ ČINNOSTI MUSIA BYŤ „DELEGOVANÉ”!

„Aké činnosti, ktoré sú zvyčajne vyhradené pre lekárov, lekárky a zdravotníkov, smiem vykonávať sama a za akých okolností?”, chce vedieť Ivana S. predtým, než začne pracovať v Rakúsku ako nezávislá opatrovatelka. Vie, že mnohí ľudia, ktorí vyžadujú opateru, potrebujú lieky alebo inzulínové injekcie alebo nosia bandáže, ktoré sa musia meniť.

Je si vedomá toho, že chyba môže mať vážne dôsledky. A aj keď prekročenie kompetencií nevedie k bezprostredným zdravotným následkom, hrozí niekoľko tisícová správna pokuta.

Tu sú najdôležitejšie informácie:

» Samostatne zárobkovo činní opatrovatelia a opatrovatelky smú vykonávať „ošetrovateľské“ alebo „lekárske“ činnosti iba vtedy, ak boli na nich tieto činnosti prenesené/delegované lekárom, lekárkou alebo kompetentným odborným zdravotníckym personálom a navyše, ak boli aj poučení týmito odborným zdravotníckym personálom (lekárom, lekárkou, diplomovanými odbornými zdravotníckymi pracovníkmi). Činnosti musia byť presne zdokumentované.

» Prenos (delegovanie) musí mať písomnú formu. Vztahuje sa iba na osobu, na ktorú boli činnosti dele-

gované. Delegovanie je dočasné a v každom prípade končí pri ukončení zmluvného vzťahu medzi opatrovateľkou/opatrovateľom a opatrovanou osobou. Pokyn musí byť tiež písomne zdokumentovaný a potvrdený.

» Samostatne zárobkovo činní opatrovatelia a opatrovatelky smú vykonávať takéto činnosti len vtedy, ak majú potrebnú zručnosť a sú trvalo alebo prinajmenšom dlhšiu dobu prítomní v domácnosti osoby, o ktorú sa starajú.

» Opatrovaná osoba alebo jej rodinný príslušník prípadne oprávnený právny zástupca musia písomne súhlasiť s delegovaním a vykonávaním týchto činností.

» V prípade zhoršenia zdravotného stavu opatrovanej osoby musia byť okamžite informovaní príbuzní, lekári/lekárky alebo zdravotnícky personál

a musí sa prístupit k príslušným záchranným opatreniam.

Ďalšie informácie nájdete na www.daheimbetreut.at (viacjazyčné) alebo v odborných skupinách spoločných krajín.

AZ ORVOSI ÉS ÁPOLÁSI TEVÉKENYSÉGEKET „ÁT KELL RUHÁZNI”!

„Melyek azok az alapvetően orvosok és egészségügyi dolgozók által végzett tevékenységek, amelyeket én magam is végezhetek, és milyen körülmények között?” - ezt szeretné megtudni S. Ivana, mielőtt elkezdene önálló személyi gondozóként dolgozni Ausztriában. Tisztában van azzal, hogy a gondozott személyek közül sokaknak gyógyszerekre vagy inzulininjekciókra van szükségük, vagy olyan kötések hordanak,

amelyeket cserélni kell. Azt is tudja, hogy a hibáknak súlyos következmények lehetnek. És még ha a saját hatáskörének túllépése nem jár egészségügyi következményekkel, ezért több ezer eurós büntetés járhat.

Összegyűjtöttük a legfontosabb információkat:

» Az önálló személyi gondozók „ápolói” vagy „orvosi” tevékenységeket csak akkor végezhetnek, ha arra őket egy orvos vagy egy illetékes egészségügyi dolgozó felkérte, és egy egészségügyi dolgozótól, diplomás egészségügyi szakembertől) a szükséges betanítást megkapták. A tevékenységeket pontosan dokumentálni kell.

» Az információk átadásának (felhatalmazásnak) írásos formában kell megtörténnie. A felhatalmazás csak arra a személyre vonatkozik, akire a tevékenységet átruházták. A felhatalmazás átmeneti jellegű, és a gondozói viszony befejeződésekor megszűnik. A betanítást is írásban dokumentálni és igazolni kell.

» Az önálló személyi gondozók az ilyen tevékenységeket csak akkor végezhetik, ha rendelkeznek az ehhez szükséges képességekkel, és tartósan vagy legalább hosszabb ideig tartózkodnak a gondozott személy otthonában.

» A gondozott személynek vagy egy hozzátartozójának, illetve illetékes jogi képviselőjének írásban beleegyezését kell adnia, hogy a gondozó ezeket a tevékenységeket átvehesse és végezhesse

» Ha a gondozott személy egészségügyi állapota romlik, haladéktalanul értesíteni kell a hozzátartozókat, valamint orvosokat, illetve egészségügyi dolgozókat, valamint a megfelelő biztonsági intézkedéseket végre kell hajtani.

További információkat a www.daheimbetreut.at (többnyelvű) oldalon, vagy a szövetségi tartományok szakmai csoportjaiban kaphat.

Vorsicht bei Fotos!

„Vorsicht“, warnt Simona ihre Freundin Liana, „aufpassen! Wenn wir uns auf der Straße treffen, zeigst du mir ja regelmäßig Fotos von dir und der Dame, die du betreust. Und von dem Haus, in dem sie lebt.“

„Warum Vorsicht?“, antwortet Liana. „Ich tue ja nichts Böses. Ich stelle die Bilder nur auf Facebook oder schicke sie mit WhatsApp, damit sich meine Familie und meine Freunde in der Heimat ein Bild davon machen können, was ich hier tue.“

Doch Simona ist schon länger als selbstständige Personenbetreuerin in Österreich tätig und sie weiß, dass es immer wieder zu Problemen kommt, wenn Fotos zum Beispiel in sozialen Netzwerken veröffentlicht werden. Darum hat sie sich ein bisschen genauer erkundigt. Bei betreuten Personen ist es ja auch wirklich ganz besonders heikel, weil sie ja in einem sehr privaten, intimen Kontext fotografiert werden.

„Grundsätzlich“, erklärt Simona ihrer Freundin, „ist schon das Fotografieren einer Person, die ich betreue, oder einer anderen Person in ihrem Umfeld höchst problematisch. Denn die Speicherung eines Fotos einer Person gilt nach der aktuellen Datenschutzgesetzgebung bereits als eine Verarbeitung von personenbezogenen Daten, die unter das Datenschutzrecht fällt. Streng genommen bedürfte schon die Speicherung des Fotos in deinem Smartphone der ausdrücklichen Zustimmung der abgebildeten Person.“

Doch das sei noch nicht alles, fährt Simona fort. Es gebe darüber hinaus auch ein „Recht am eigenen Bild“. „Das bedeutet, dass Bilder von Personen nicht der Öffentlichkeit zugänglich gemacht werden dürfen, wenn dadurch berechnete Interessen dieser Person oder naher Angehöriger verletzt würden. Ob eine solche Verletzung vorliegt, hängt im Einzelfall auch von der Art der

Kommentare und Begleittexte ab. Wenn du also Fotos von betreuten Personen, deren Wohnumgebung oder Angehörigen machen und auf irgendeiner Plattform teilen willst, solltest du unbedingt vorher die ausdrückliche Zustimmung einholen. Am besten nicht nur von der betreuten Person selbst, sondern auch von deren Angehörigen.“

Und noch eine Warnung gibt Simona ihrer Freundin mit: „Selbst wenn du irgendwelche Fotos, die sich in Umlauf befinden oder die du zufällig irgendwo im Internet findest, einfach nur teilst, kann das weitreichende Konsequenzen auch finanzieller Natur haben. Du begehst damit möglicherweise eine Urheberrechtsverletzung und der Urheber des Fotos kann von dir Schadenersatz einfordern. Also aufpassen und besser kein Risiko eingehen!“

ATENȚIE LA FOTOGRAFII!

„Atenție“, o avertizează Simona pe prietena ei Liana, „ai grijă! Când ne întâlnim pe stradă, îmi arăți în mod regulat fotografii cu tine și cu doamna pe care o îngrijești. Și cu casa în care locuieste.“

„De ce atenție?“, răspunde Liana. „Nu fac nimic rău. Doar postează pozele pe Facebook sau le trimit cu WhatsApp, astfel încât familia și prietenii mei de acasă să își poată face o idee despre ceea ce fac eu aici.“

Însă Simona lucrează deja de mai mult timp ca asistentă personală independentă în Austria și știe că există întotdeauna probleme atunci când fotografiile sunt publicate, de exemplu, pe rețelele sociale. De aceea s-a informat un pic mai în detaliu. Pentru persoanele îngrijite, este într-adevăr foarte delicat, deoarece acestea sunt fotografiate într-un context foarte privat, intim.

„În principiu“, îi explică Simona prietenei ei, „fotografierea unei persoane pe

care o îngrijesc sau unei alte persoane din mediul ei, este extrem de problematică. Deoarece stocarea unei fotografii a unei persoane este deja considerată, conform legislației actuale privind protecția datelor, o prelucrare a datelor cu caracter personal care intră sub incidența legislației privind protecția datelor. Strict vorbind, stocarea fotografiilor în telefonul tău ar necesita consimțământul explicit al persoanei prezentate.“

Dar asta nu e tot, continuă Simona. Există, de asemenea, un „drept la propria imagine“. „Asta înseamnă că pozele cu persoane nu pot fi făcute accesibile publicului, dacă prin aceasta s-ar încălca interesele legitime ale acestei persoane sau ale unei rude apropiate. Dacă există sau nu o astfel de încălcare, depinde în fiecare caz de natura observațiilor și a textelor însoțitoare. Deci, dacă dorești să faci fotografii cu persoanele îngrijite, locuința sau membrii familiilor lor și să le distribuie pe orice platformă, trebuie să obții neapărat în prealabil consimțământul expres. Cel mai bine nu numai de la persoana îngrijită însăși, ci și de la membrii familiei sale.“

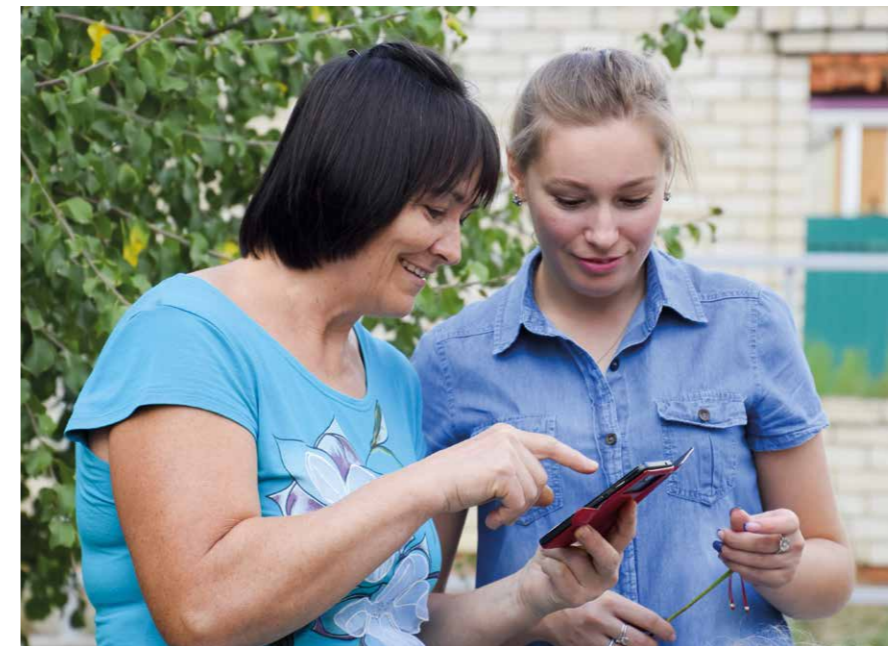
Simona o avertizează pe prietena ei de încă un lucru: „Chiar dacă doar partajezi orice fotografii care sunt în circulație sau pe care le găsești întâmplător undeva pe Internet, acest lucru poate avea consecințe pe termen lung, de asemenea, de natură financiară. Este posibil să comiți astfel o încălcare a drepturilor de autor și autorul fotografiilor poate cere despăgubiri de la tine. Deci, ai grijă și cel mai bine nu îți asuma niciun risc!“

POZOR PRI FOTOGRAFIÁCH!

„Pozor“, varuje Simona svoju priateľku Lianu, „dávaj si pozor! Keď sa stretneš na ulici, pravidelne mi ukazuj fotky seba a dámy, o ktorú sa staráš. A domú, v ktorom žije.“

„Prečo si mám dávať pozor?“, pýta sa Liana. „Veď nerobím nič zlé. Len dávam obrázky na Facebook alebo ich posielam pomocou aplikácie WhatsApp, aby

moja rodina a priatelia mohli získať predstavu o tom, čo tu robím.“

Ale Simona už dlhší čas pracuje ako samostatne zárobkovo činná opatrovatelka v Rakúsku a vie, že neustále prichádza ku problémom, keď sú fotografie publikované na sociálnych sieťach. Preto sa trochu viac informovala. Pre opatrovaných ľudí je to naozaj veľmi citlivé, pretože sú fotografovaní vo veľmi súkromnom, intímnom kontexte.

„V podstate“, vysvetľuje Simona svojej priateľke, „je fotografovanie osoby, o ktorú sa staráš, alebo niekoho iného v jej okolí, mimoriadne problematické. Pretože uchovávanie fotografie osoby sa už podľa aktuálne platných právnych predpisov o ochrane údajov považuje za spracovanie osobných údajov, ktoré spadá pod zákon o ochrane údajov. Striktne vzaté si uloženie fotografie v tvojom smartfóne vyžaduje výslovný súhlas zobrazenej osoby.“

„Ale to nie je všetko“, pokračuje Simona. Existuje tiež „právo na vlastné vyobrazenie“. To znamená, že obrázky nejakej osoby nesmú byť sprístupnené verejnosti, ak by to porušovalo oprávnené záujmy tejto osoby alebo jej blízkeho príbuzného. To, či takéto porušenie existuje, závisí v jednotlivých prípadoch od povahy komentárov a sprievodných textov. Takže ak chceš fotografovať ľudí, o ktorých sa sta-

ráš, prostredie, v ktorom žijú alebo ich príbuzných a chceš tie fotografie zdieľať na akejkoľvek platforme, mala by si si predtým definitívne vyžiadať ich výslovný súhlas. Najlepšie nielen od samotnej opatrovanej osoby, ale aj od jej príbuzných.“

A ešte jedno varovanie dodáva Simona svojej priateľke: „Aj keby si jednoducho len zdieľala nejakú fotografiu, ktorá je už v obehu, alebo ktorú si našla náhodou niekde na internete, môže to mať ďalekosiahle následky finančnej povahy. Je možné, že sa tým dopúšťaš porušenia autorských práv a autor fotografie môže od teba žiadať náhradu škody. Tak pozor a radšej neriskuj!“

ÓVATOSAN A FÉNYKÉPEKKEL!

„Óvatosan“, figyelmezteti Simona barátnőjét, Lianát, „Figyelj oda! Amikor összefutunk az utcán, rendszeresen fényképeket mutatsz nekem magadról és a hölgyről, akit gondozol. És a házról, ahol ő lakik.“

„Miért legyen óvatos?“, kérdezi Liana. „Nem csinállok semmi rosszat. Csak feltöltöm a képeket Facebookra, vagy átküldöm őket WhatsAppon, hogy az otthoni családom és barátaim lássák, hogy mit csinállok itt.“

De Simona már hosszabb ideje önálló személyi gondozóként dolgozik Ausztriában, és tudja, hogy gyakran problémákat okoz, ha a fényképeket például a közösségi médiában megosztják. Ezért érdeklődött utána a témának kicsit pontosabban. A gondozott személyek számára ez egy nagyon kényes téma, mivel őket gyakran rendkívül privát és intim helyzetekben fényképezik le.

„Alapvetően“, magyarázza Simona a barátnőjének, „a problémát leginkább az általam gondozott személy, vagy a környezetükben tartózkodó másik személy lefényképezése jelenti. Mivel egy másik személy fényképeinek elmentése az aktuális adatvédelmi jogszabályok alapján már személyes adatok kezelésének minősül, így az adatvédelmi jog erre is vonatkozik. Ha szigorúan vesszük a jogszabályt, akkor már a képek okostelefonodban való tárolásához is a lefényképezett személy kifejezett hozzájárulására lenne szükséged.“

De ez még nem minden, folytatja Simona. Erre vonatkozik a „személy képmásához való joga“ is. „Az azt jelenti, hogy más személyekről készült fényképeket tilos nyilvánosság számára is hozzáférhetővé tenni, ha ezáltal az adott személy vagy közeli hozzátartozójának jogos érdekei sérülnek. Azt, hogy ilyen jogsértés áll-e fenn, nagyban befolyásolja adott esetben a hozzászólások és a kísérszöveg minősége is. Tehát ha a gondozott személyekről, az otthoni környezetükről vagy hozzátartozóikról fényképeket készítesz, és azt valamilyen platformon meg szeretnéd osztani, ehhez feltétlenül meg kell szerezned az illető kifejezett hozzájárulását. A legjobb az lenne, ha nem csak magától a gondozott személytől, hanem hozzátartozóitól is.“

Simone még egy dologban figyelmezteti barátnőjét: „Ha egyszerűen megosztasz olyan képeket, amelyeket az interneten vagy bárhol máshol találsz, annak is messzeható következményei lehetnek, még anyagi szempontból is. Ezzel akár szerzői jogsértést is elkövethetsz, a fénykép szerzője pedig ezért kártérítést is követelhet. Szóval figyelj oda ezekre, és inkább ne kockáztass!“

Frohe Weihnachten!

Weihnachten! Das Fest, das die Menschen bewegt. Das Fest der Liebe, der Freude, des Schenkens, der Familie. Ein Fest, das seinen Glanz und seine Strahlkraft weit voraus ins Jahr hinein wirft. Geprägt von Vorbereitungen, Vorstellungen, Erwartungen, Sehnsüchten, Hoffnungen – aber viel zu oft auch von der Erfahrung von Einsamkeit. Diese Einsamkeit wird von vielen Menschen gerade um Weihnachten besonders stark empfunden – umso mehr, je bunter, intensiver, fröhlicher und glänzender das Fest rund um sie vorbereitet und gefeiert wird. Vor allem alte Menschen sind von dieser Einsamkeit häufig betroffen. Als selbstständige Personenbetreuerinnen und Personenbetreuer schenken Sie diesen Menschen Aufmerksamkeit, Wärme und Freude und ermöglichen ihnen damit doch ein frohes Weihnachtsfest. Im Wissen, dass Sie selbst dafür häufig Ihr persönliches Weihnachtsfest im Kreise Ihrer Familien hintanstellen müssen, danke ich Ihnen für Ihren Einsatz und wünsche Ihnen aus ganzem Herzen ein frohes, fröhliches Fest.

CRĂCIUN FERICIT!

Crăciunul! Sărbătoarea care mișcă oamenii. Sărbătoarea iubirii, bucuriei, dăruirii, familiei. O sărbătoare a cărei splendoare și strălucire este proiectată cu mult înainte în an. Marcată de pregătiri, planuri, așteptări, dorințe, speranțe - dar mult prea adesea și de experiența singurătății. Această singurătate este simțită de mulți oameni deosebit de puternic chiar în perioada Crăciunului - cu atât mai mult, cu

cât mai colorat, mai intens, mai vesel și mai strălucitor este pregătită și sărbătorită această sărbătoare în jurul lor. Mai ales persoanele în vârstă sunt deseori afectate de această singurătate. În calitate de asistenți personali independenți, le dăruim acestor oameni atenție, căldură și bucurie și le permitem astfel să aibă totuși o sărbătoare a Crăciunului fericită. Știind că pentru aceasta dumneavoastră înșivă trebuie adesea să lăsați deoparte sărbătoarea dumneavoastră personală a Crăciunului în sânul familiilor dumneavoastră, vă mulțumesc pentru dedicarea dumneavoastră și vă doresc din toată inima o sărbătoare fericită, plină de bucurie.

VESELÉ VIANOCE!

Vianoce! Sviatok, ktorý pohýna ľuďmi. Sviatok lásky, radosti, dávania, rodiny. Sviatok, ktorý so svojou nádherou a žiarivosťou zďaleka predstihuje všetky ostatné v roku. Charakteristický prípravami, predstavami, očakávaniami, túžbami, nádejami - ale príliš často aj skúsenosťami s osamelosťou. Túto osamelosť cítia mnohí ľudia obzvlášť intenzívne práve na Vianoce - o to viac, čím pestrejšia, intenzívnejšia, šťastnejšia a žiarivejšia je príprava a oslava sviatku okolo nich. Najmä starí ľudia často trpia touto osamelosťou. Ako nezávislé opatrovatelky a nezávislí opatrovatelia venujete týmto ľuďom pozornosť, teplo a radosť, čím im umožňujete prežiť radosné vianočné sviatky. S vedomím, že často musíte odložiť svoju osobnú oslavu vianočných sviatkov v kruhu svojich rodín, vám ďakujem za vaše nasadenie a prajem vám z celého srdca šťastné a veselé Vianoce.

BOLDOG KARÁCSONY!

Karácsony! Az ünnep, amely megindítja az embereket. A szeretet, az öröm, az ajándékok és a család ünnepe. Olyan ünnep, amely az év már jóval korábbi időszakától kezdve csillogásba és ragyogásba borítja a napokat. Az előkészületek, elképzelések, várakozások, vágyak, remények uralják ezt az időszakot – azonban sajnos sokszor a magányosság érzése is. Sokak számára a karácsonyi időszakban még erősebb a magány érzése – és annál inkább, minél színesebben, intenzívebben, boldogabban és csillogóbban zajlik körülöttük az ünnepre való előkészület, és maga az ünneplés is. Különösen az idős embereket érinti sokszor a magányosság. Önálló személyi gondozóként ezeknek az embereknek figyelmet, melegséget és örömet ajándékozhatunk, és így lehetővé tehetjük, hogy számukra is boldog legyen a karácsony. Mivel tudom, hogy ennek érdekében gyakran fel kell adniuk, hogy a saját családjuk körében ünnepeljék a karácsonyt, ezúton szeretném megköszönni támogatásukat, és tiszta szívemből kívánok Önöknek kellemes és boldog ünnepeket.

Ihr Andreas Herz

Fachverbandsobmann
Președintele asociației
Predseda odborného združenia
Szövetségi elnök

let's cook

BRATÄPFEL*

MERE COAPTE / PEČENÉ JABLKÁ / SÜLT ALMA

Zutaten für 4 Portionen

- » 4 Bio-Äpfel
- » 50 g Mandelsplitter
- » 50 g Rosinen
- » 4 TL Honig
- » 1 Prise Zimt
- » etwas Margarine

Zubereitung

1. Eine Auflaufform mit etwas Margarine einfetten.
2. Die Äpfel waschen, das Kerngehäuse herausschneiden und in die Auflaufform setzen.
3. Für die Füllung die Mandelsplitter, Rosinen, Honig und den Zimt miteinander vermischen und die Äpfel gleichmäßig mit dieser Mischung füllen.
4. Auf jeden Apfel am Ende noch eine Flocke Butter setzen. Dann ab damit in den Ofen bei 200° C für circa 30 Minuten. Es ist nicht notwendig, den Backofen vorzuheizen, das spart Energie.

Ingrediente pentru 4 porții

- » 4 mere bio
- » 50 g fulgi de migdale
- » 50 g stafide
- » 4 lingurițe miere
- » 1 vârf de cuțit de scortșoară
- » puțină margarină

Mod de preparare

1. Ungeți un vas iena cu puțină margarină.
2. Spălați merele, scoateți cotorul și puneți-le în vasul iena.
3. Pentru umplutură, amestecați migdalele, stafidele, mierea și scortșoara și umpleți merele uniform cu acest amestec.
4. La final, mai puneți o bucățică de unt pe fiecare măr. Apoi puneți-le în cuptor. Setează temperatura la 200 °C, timp de aproximativ 30 de minute. Nu este necesar să preîncălziți cuptorul, economisind astfel energie.

Suroviny na 4 porcie

- » 4 bio-jablká
- » 50 g strúhaných mandlí
- » 50 g hrozienok
- » 4 kávové lyžičky medu
- » štipka škorice
- » trochu margarínu

Príprava

1. Pekáč s vysokými okrajmi vymastíme margarínom.
2. Jablká umyjeme, vyrežeme jadrovník a položíme na pekáč.
3. Plnku pripravíme zmiešaním strúhaných mandlí, hrozienok, medu a škorice a jablká rovnomerne naplníme touto zmesou.
4. Na každé jablko nakoniec dáme kúsok masla. Potom vložíme pekáč do rúry a na 200 °C pečieme asi 30 minút. Nie je nutné predhrievať rúru, čím ušetríte energiu.

Hozzávalók 4 adaghoz

- » 4 db bioalma
- » 50 g darabolt mandula
- » 50 g mazsola
- » 4 teáskanál méz
- » 1 csipet fahéj
- » kevés margarin

Az elkészítés módja

1. Egy sütőformát kenjük ki egy kis margarinnal.
2. Mossuk meg az almákat, magozzuk ki őket, majd helyezzük őket a sütőformába.
3. A töltelékhez keverjük össze a darabolt mandulát, a mazsolát, a mézet és a fahéjat, majd egyenletesen töltsé be az almákba a keveréket.
4. Végül minden almára helyezzünk egy kis darab vajot. 200°C-os sütőben körülbelül 30 percig süssük őket. Nem szükséges előmelegíteni a sütőt, ezzel energiát takaríthatunk meg.

 Gutes Gelingen!

Mult succes! / Veľa úspechov pri pečení! / Jó étvágyat!

Kontakt

Contact / Kapcsolat

BURGENLAND

Robert-Graf-Platz 1
7000 Eisenstadt
T 05/90907-3120
F 05/90907-3115
E alexander.krail@wkbgl.at
<http://wko.at/bgld>

KÄRNTEN

Europaplatz 1
9021 Klagenfurt am Wörthersee
T 05 90 90 4 160
F 05 90 904 164
E innungsgruppe7@wkk.or.at
<http://wko.at/ktn/personenbetreuung>

NIEDERÖSTERREICH

Wirtschaftskammer-Platz 1
3100 St Pölten
T +43 2742 851-19190
F +43 2742 851-19199
E dienstleister.gesundheit@wknoe.at
www.wko.at/noe/personenberatung-personenbetreuung

OBERÖSTERREICH

Hessenplatz 3
4020 Linz
T 05/90909-4171
F 05/90909-4179
E dienstleister@wkoee.at
wko.at/ooe/personenberatung_betreuung

SALZBURG

Julius-Raab-Platz 1
5027 Salzburg
T 0662 8888 279
F 0662 8888 679279
E jhager@wks.at
wko.at/sbg/lsbundpb

STEIERMARK

Körblergasse 111-113
8010 Graz
T 0316/601-530
F 0316/601-424
E dienstleister@wkstmk.at
www.betreuung-stmk.at

TIROL

Wilhelm-Greil-Straße 7
6020 Innsbruck
T 05 90 90 5-1284
F 05 90 90 5-51284
E personenbetreuung@wktirol.at
www.personenberatung-personenbetreuung.at

VORARLBERG

Wichnergasse 9
6800 Feldkirch
T 05522/305-279
F 05522/305-143
E Beratung@wkv.at
wko.at/branchen/vbg/gewerbe-handwerk/personenberatung-betreuung/start.html

WIEN

Rudolf-Sallinger-Platz 1
1030 Wien
T +43 1 5140 50 2302
F 01 715 39 20
E personenberatung@wkw.at
www.wko.at/wien/personenberatung

IMPRESSUM

Herausgeber und Medieninhaber:
Wirtschaftskammer Österreich
Fachverband Personenberatung
und Personenbetreuung
Wiedner Hauptstraße 63, 1045 Wien
Text: Dr. Wolfgang Wildner
Design: DI (FH) Irene Fauland,
kreativnetzwerk.at
Übersetzung: Institut für
Internationale Übersetzungen
Druck: Druckhaus Thalerhof GesmbH
Fotos: Adobe Stock

www.daheimbetreut.at